

Carpomya pardalina

Carpomya pardalina (synonymicky *Myiopardalis pardalina*) je vysoko deštruktívny a invazívny karanténny škodca, ktorý sa **na území Slovenska zatiaľ nevyskytuje**. Hlavnou hostiteľskou rastlinou tohto druhu je melón cukrový, no napáda aj iné pestované tekvicovité rastliny (čeľaď *Cucurbitaceae*), ako napríklad dyňu červenú či uhorku siatu. Tento škodca predstavuje vážnu hrozbu pre tekvicovité rastliny na celom svete. V Európe bol jeho výskyt zaznamenaný na Cypre, v Rusku a na Ukrajine.

Taxonomicky patrí do triedy hmyzu (Insecta), radu dvojkrídlavcov (Diptera), čeľade vrtivkovitých (Tephritidae) a rodu *Myiopardalis*.

Životný cyklus a príznaky poškodenia

Životný cyklus škodcu pozostáva zo štyroch štádií – vajíčko, larva, kukla a dospelý jedinec (imágo). Dospelé samičky (bledožlté, dlhé 5,5 – 6,5 mm) sa stávajú aktívnymi v lete a kladú približne 60 až 100 vajíčok pod pokožku vyvíjajúcich sa mladých plodov, zvyčajne keď melóny dosiahnu priemer 3 až 5 cm.

Typickým príznakom napadnutia sú malé vpichy na povrchu plodov po nakladení vajíčok. Neskôr okolie týchto miest hnedne a prepadáva sa. Vo vnútri plodu následne vznikajú chodbičky (galérie) spôsobené larvami, ktoré sa živia dužinou a semenami. Poškodené miesta sú tiež často sekundárne infikované mikroskopickými hubami alebo baktériami. Larvy sú krémovo biele až žlté, valcovitého tvaru a môžu dorásť až do dĺžky 10 mm. Počas svojho vývoja prechádzajú tromi instarmi (vývojovými štádiami). Následkom ich činnosti dochádza k predčasnému hnitiu, deformáciám a opadávaní plodov. Dospelé larvy potom plody opúšťajú cez viditeľné otvory a zakukľujú sa v pôde, čím ďalej narúšajú ich integritu. Škodca prezimuje ako kukla (s dĺžkou 7 mm) hnedej farby v pôde, zvyčajne v hĺbke 5 až 15 cm.

Ekonomické dopady a spôsoby šírenia

Premnoženie tohto škodcu môže spôsobiť ekonomické straty, pričom úroda môže klesnúť o 15 až 90 %. Za najvýznamnejší zdroj šírenia na dlhé i krátke vzdialenosti sa považuje medzinárodná preprava plodov hostiteľských rastlín z čeľade tekvicovitých. Dôležitá je preto dôkladná vizuálna kontrola plodov so zameraním na vpichy a hnedé škvrny v ich okolí. Keďže tieto príznaky možno zameniť s prejavmi iných bežných škodcov, na potvrdenie je nevyhnutná diagnostika.

Čo robiť pri podozrení na výskyt?

Ak objavíte príznaky poškodenia alebo spozorujete samotného škodcu, je nevyhnutné kontaktovať rastlinolekárskeho inšpektora ÚKSÚP podľa regionálnej príslušnosti. Zoznam kontaktov nájdete na webovej stránke: <https://www.uksup.sk/kontakty-inspektorov>. Odporúčame tiež zaslať e-mail na adresu ochrana@uksup.sk, kde stručne popíšete pozorované príznaky a priložíte fotografiu škodcu a poškodenia.

Ing. Maroš Lučaj

ÚKSÚP – OOR

3.8.2026; Zdroj: EPPO; METODICKÝ POKYN ÚKSÚP č. 2 / 2026